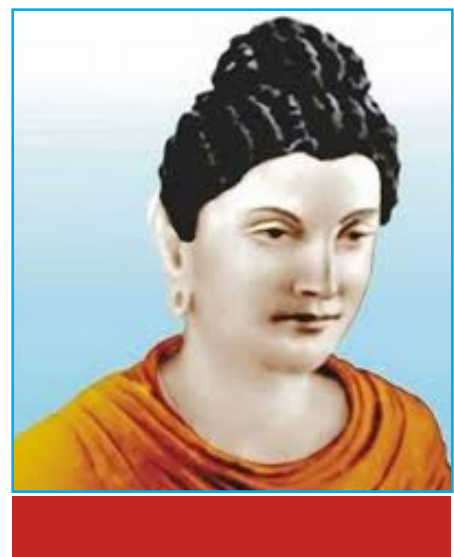

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”

<https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610>

“Equality and Justice”

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

PATIALA On line paper 24 ਜੁਲਾਈ 2025 ਵੀਰਵਾਰ “ਰੋਜ਼ਾਨਾ” ਸਾਲ ਦੌਬਾ w.e.f. 15 August 2022 ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ whatsapp. 91-94636-01616 email. hardipchumber57@gmail.com ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay 91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

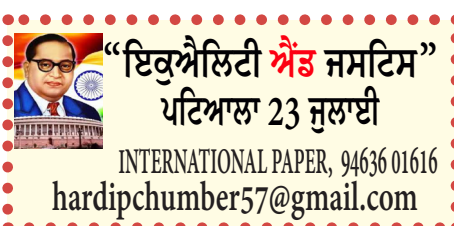
ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ -ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਰਾਹ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਜ ‘ਪੰਚਸ਼ੀਲ’ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ‘ਮਨ ਦੀ ਸਮਾਧੀ’ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. **ਆਹਿੰਸਾ**- ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਹਰ ਇਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ
2. **ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ
3. **ਵਿਬਚਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾਂ ਕਰਨਾ
4. **ਬੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ**- ਆਪਣੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
5. **ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਦਸ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਮਨ ਸੁੱਧ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ ਮਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਜਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ. ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁੰਗਾ ਕਿਉਂ?

ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ23ਜੁਲਾਈ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੌਲ੍ਹ) ਇਹ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਐਸ. ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ? ਉਂਜ ਤਾਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਬੜੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਬੈਕਲਾਗ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਪੈਡਿੰਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਐਸ. ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਦੌੜਕੇ ਜਾਕੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗੱਲ ਇੰਦਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਲਾ

ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਫੀਸ ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਲਈ ਗਈ। ਬੋਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਕੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਫੜੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਜੀ ਨੇ ਫੜੀ। ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਸ. ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਆਮ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੰਦੇ, ਔਰਤਾਂ ਤੇ

ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਚੁੱਕਕੇ ਅੰਦਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਕੇ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਨੇ ਛੁਡਾਇਆ। ਇਹ ਧੱਕਾ ਐਸ. ਸੀ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ? ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਕੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਭੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ, ਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹਮਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਹਰੇ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਲੜੇਗੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ

ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਪਿੰਡ ਬਠੁਲਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਡੱਟਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੋਂ ਪੈਡਿੰਗ ਪਈਆਂ ਫਾਇਲਾਂ ਚੋਂ 2027ਤੱਕ ਪੰਜਾਹ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। 2027 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੱਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਭੋਗ ਵੀ ਪੈ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਮਨਸੁਖ ਮਾਂਡਵੀਆ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰੌਲੇ ਰੱਪੇ ਦਰਮਿਆਨ National Sports Governance Bill ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ

(ਬੀਸੀਸੀਆਈ) ਸਮੇਤ ਕੌਮੀ ਖੇਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਏਗਾ।

ਕੌਮੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੈਰਾਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ

ਖੇਡ ਸੰਘ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਡ ਸੰਘ ਵਰਗੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖੇਡ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਭਲਾਈ ਉਪਾਅ, ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨੈਤਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਜਰਾਤ ATS ਵੱਲੋਂ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਾਡਿਊਲ ਦੇ 4 ਮੈਂਬਰ ਕਾਬੂ

‘ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ’ਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ’ ਨਾਮੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਦਸਤੇ (Gujarat Anti Terrorist Squad - ATS) ਨੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤਨਜ਼ੀਮ ‘ਅਲ-ਕਾਇਦਾ’ ਇਨ ਦ ਇੰਡੀਅਨ

ਸਬ-ਕੈਟੀਨੈਟ (Al-Qaeda in the Indian Subcontinent - AQIS - ਭਾਰਤੀ ਬਰ-ਏ-ਸਗੀਰ ’ਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ) ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਗੁਜਰਾਤ

ATS ਨੇ AQIS ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਾਡਿਊਲ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।” ਏਟੀਐਸ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2023 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕੋ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ Myntra ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 1,654 ਕਰੋੜ ਦੀ FDI ਦੀ ‘ਉਲੰਘਣਾ’ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ED) ਨੇ ਈ-ਕਾਮਰਸ

ਪਲੇਟਫਾਰਮ Myntra ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 1,654 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ FDI ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ

ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬੰਗਲੁਰੂ ਜ਼ੋਨਲ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ (FEMA) ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ “ਭਰੋਸੇਯੋਗ

ਜਾਣਕਾਰੀ” ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ Myntra ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ Myntra ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀਆਂ

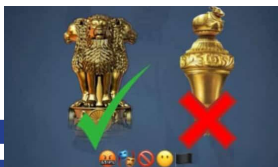
ਮਲਟੀ-ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਧੇ ਨਿਵੇਸ਼ (FDI) ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ FEMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ

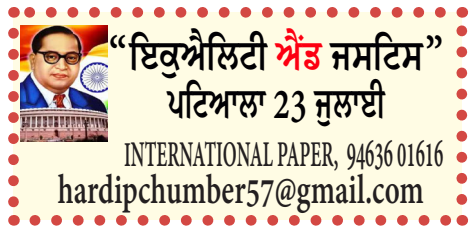
ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ FDI ਨੀਤੀ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਵਸਤੂ-ਅਧਾਰਤ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ FDI ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸਿਰਫ ‘ਮਾਰਕੀਟਪਲੇਸ

ਮਾਡਲ’ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ Myntra ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ‘ਤੇ FEMA ਦੀ ਧਾਰਾ 6(3) (B) ਅਤੇ FDI ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ

ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 1,654.35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

12000 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਾ ਸਹਾਇਕ Sub-In-spector Vigilance Bureau ਵੱਲੋਂ ਕਾਬੂ

ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ Punjab Vigilance Bureau ਨੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਏ.ਐਸ.ਆਈ.) ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 12,000 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ

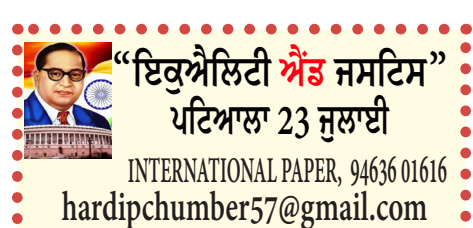
ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਵਾਸੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਕਤ ਏ.ਐਸ.ਆਈ.

ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਪਟਿਆਲਾ ਰੇਂਜ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ 12000 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਥਾਣਾ ਪਟਿਆਲਾ ਰੇਂਜ ਵਿਖੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ - 50000 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਾ ਖੱਪਤਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੀਡਰ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੱਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਫੋਰਮ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਰੀਡਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਵਰਿੰਦਰ ਗੋਇਲ ਨੂੰ 50000 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਿਓ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ

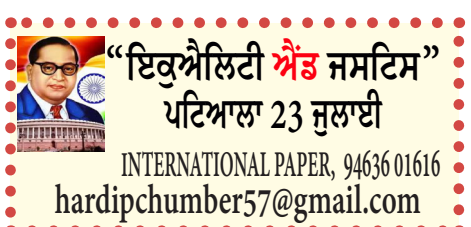

ਬਿਊਰੋ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਤੌਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਐਚਡੀਐਫਸੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੱਪਤਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਣ ਫੋਰਮ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾਉਣ

ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਲਈ 3,00,000 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜਾਲ ਵਿਛਾਇਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੇਂਜ ਵਿਖੇ ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ

UPSC ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਰੈਂਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ IAS ਬਣੇ ਸਨ ਗੀਤਾ ਗੋਪੀਨਾਥ ਦੇ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਰੁਤਬਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 23 ਜੁਲਾਈ 2025 - ਗੀਤਾ ਗੋਪੀਨਾਥ ਨੇ IMF ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਅਗਸਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੀਤਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਔਰਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੀਐਚਡੀ ਤੱਕ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਾਂਗੇ।

ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਜਨਮ 1972 ਵਿੱਚ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ

ਭੈਣ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ, ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1989 ਬੈਚ ਦਾ ਹੈੱਡ ਬੁਆਏ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 14 ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਬੀਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਆਫ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਤੋਂ ਐਮਏ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਪਣੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ

ਉਸ ਸਾਲ ਉਸਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਸਿਵਲ ਅਕਾਊਂਟਸ ਸਰਵਿਸ ਗਰੁੱਪ ਏ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਰੈਂਕ ਸੁਧਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ 1996 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਯੂਪੀਐਸਸੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਰੈਂਕ ਨਾਲ ਟਾਪ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆਂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਦਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਆਦਿ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਬਲਾਕ ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਥਰਮਲ ਅੱਗੇ ਰੋਹ ਭਰਪੂਰ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਕੋਠਾਗੁਰੂ ਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਿਵੀਆਂ

ਬਠਿੰਡਾ, 23 ਜੁਲਾਈ 2025: ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆਂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਦਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਆਦਿ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਬਲਾਕ ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਥਰਮਲ ਅੱਗੇ ਰੋਹ ਭਰਪੂਰ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਕੋਠਾਗੁਰੂ ਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਿਵੀਆਂ

ਦੇ ਮੰਗੂ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਕੁਝ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ 25 ਮਈ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਥਰਮਲ ਥਾਣੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਇੰਨੇ ਵਧ ਗਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ 2 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

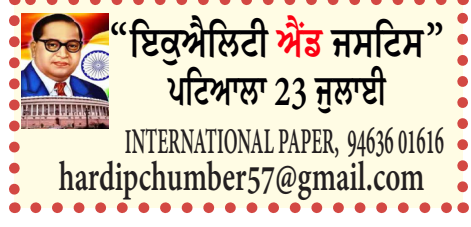
ਉਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਥਰਮਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾਂ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਬਿਆਨ ਲਿਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੀਕੇਯੂ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਬਲਾਕ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਥਾਣਾ ਥਰਮਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਿਵੀਆਂ ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸਾਨ ਦੇਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖ਼ਫ਼ਾ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਬਣਦੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਉਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ

ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਗੁਰੂ,ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀਦਾ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਦੀਨਾ ਸਿੰਘ, ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਗੁਰੂ ਤੇ ਸੰਗਤ ਬਲਾਕ ਦੇ ਬਲਾਕ ਆਗੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਟਗੁਰੂ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਹਲਾਂ ਵਿਖੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਿਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬੀਕੇਯੂ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਮਰਦ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ 25 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਬਰ ‘ਤੇ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਵਿਰੋਧੀ ਰੈਲੀ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ

ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁੰਗੜਾ)

25 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਬਰ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਰੈਲੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ

ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡ ਚਾਹਲ ਪੁਰ ਅਤੇ ਮੇਲਾ-ਵਹਿਦਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਆਗੂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੋਲੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਣ ਐਲਾਨੀ ਐਮ੍ਰਜੈਂਸੀ ਲਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਈ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਲੋਂ ਤਕੜੇ

ਪਰੇਗਰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਹਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਇਲਾ- ਵਾਹਿਦਪੁਰ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਪੁਰ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

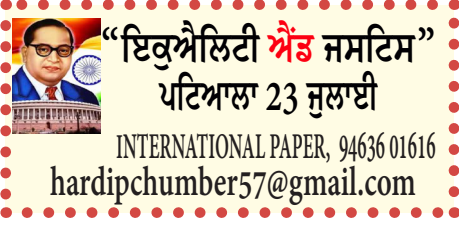
1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਲੇਖ, ‘ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਕੀ ਹੈ?’ ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ
ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ?

ਅਛੁਤਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਛੁਤ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪਸੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਰ ਅਤੇ ਮਾਂਗ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂੰਹਦੇ ਜੇ ਕੁਝਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਰਸ਼ ਝਾੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਾ ਕਰਨ? ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਛੁਤਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੱਲ ‘ਤੇ ਆਉਣ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਛੁਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਤੀਆਂ ਵਰਗਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਲੇਖ, ‘ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ’ ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਂਗ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਯਾਭਾਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ 1814 ਵਿੱਚ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਦਰ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਤ ਤੋਂ ਅੰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਵ ਅੰਸ਼ਕ ਡਿਮੈਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪ੍ਰਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਪਤਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਡਿਮੈਸ਼ਨ ਸਥਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਾਪ ਪ੍ਰਸਚਿਤ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ

ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਹਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਅਛੁਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਬਕ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਅਛੁਤਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬਕ ਗਲਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਬੁਨ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਹ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਫਿਰ ਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਹੈ? ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਮਹਾਰ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਛੁਤਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਵਰਗ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸੁਕ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਮਹਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮਹਾਰ ਵੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਮਹਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਮਹਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ‘ਹਕੀਕਤ’ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਛੁਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਛਿੱਟੇ-ਛੁੱਟੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਾਤ ਮਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂਆਂ

ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਕੌੜੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਮਕੀਨ ਅਤੇ ਕੌੜੀਆਂ ਸੁਆਦ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵਾਂਗ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਧਰਮ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਛੁਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੀ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਦਵਾਈ ਹੈ।

ਨਾਮ ਬਦਲਣਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ

ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਮ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਨਵਾਂ ਕੀ ਹੈ? ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧ ਹਨ? ਤੁਸੀਂ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਓਨੇ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਜਿੰਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਦਾਅਵਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਉਹੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਓਨੇ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਰਹੋਗੇ ਜਿੰਨੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋ। ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਡਰਦੇ ਹਨ? ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਹ ਚੋਖਾਮੇਲਾ, ਹਰੀਜਨ, ਆਦਿ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਛੂਤ ਅਤੇ ਅਛੂਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਛੂਤ ਹੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਅਛੂਤ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ

ਦੀ ਜਾਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪਾਨ, ਬੀੜੀ, ਸਿਗਰਟ, ਫਲ ਆਦਿ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਛੂਤ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂ ਉੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਦੇਸਤੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਗ਼ੜੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਭਵ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਗੰਦੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਲਟੀਆਂ ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੋਖਾਮੇਲਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਲੋਕ ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੋਖਾਮੇਲਾ ਜਾਂ ਹਰੀਜਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਧਾਰਮਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ, ਬੋਧੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਕਹਿਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਾਮ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਇੱਕ ਅਸਲ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਦੀ ਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਚੋਖਾਮੇਲਾ, ਹਰੀਜਨ ਆਦਿ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੂਜੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਾਰ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਨਾਮ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋਗੇ, ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੱਲ੍ਹ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੜੀ ਦੇ ਪੈਂਡੂਲਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬਦਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ।

ਬਾਕੀ ਲੇਖ ਕੱਲ੍ਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ...

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ

ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ

ਲੇਖਲੜੀ ਦਾ ਭਾਗ ਨੰ -5

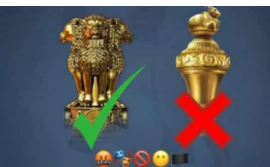
ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਕੱਢਿਆ (ਪਤਿਤ) ਰਹੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲੀਆ ਧਿਰ ‘ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸ਼ਲੀਲ ਅਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ, ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਸਭ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਦਨਾਮ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ‘ਤੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸਹਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਆਨਾਧਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਸਹਿਵਾਸ, ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਬੰਧਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ

ਕੋਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸਮਰਾਟ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਯਾਭਾਗ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਂਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਬਹੁਤ ਘਿਨਾਉਣਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਡਿਮੈਸ਼ਨ ਛੇਕਣ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰਾਸਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਛੇਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹਰ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੱਕ ਜੋ ਪੜਪੋਤੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਿਤਾ ਜਾਂ

ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਗੁਆਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਦੇ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਨੀ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਹੱਕ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਵੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਨੇਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਜਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਜਾਣਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਸਚਿਤ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇਵਾਂ ‘ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਲੇਖ ਕੱਲ੍ਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ...

email - hardipchumber57@gmail.com

IFCI Frowns at its Pensioners ? ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਂਟੀ ਰੈਬੀਜ਼ ਟੀਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ - ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ

IFCI Ltd., a Govt owned company aligned its staff policies, including Pension Regulations framed in 1993 with those of the Reserve Bank of India (RBI) Pension Regulations 1990, IDBI Pension Regulations 1993 (since renamed as 2004) and CCS Rules 1972, but IFCI failed to streamline and implement its Pension Regulations in consonance with these resource circulars during the past 30 years and continue to apply old Regulations without any modifications, denying the pension / family pension benefits to the employees and Ex-Employees and dependents of those deceased employees till date.

Repeated grievances / representations were made through PMO, FMO and many others by the pensioner, but IFCI failed to resolve the grievances despite its counterparts viz. IDBI, RBI and CCS Rules 1972 revising their Pension by way of DA Neutralization and Family Pension by way of revising rates from 15% to 30% of pay, many years ago. Even the Board Approved Pay Scales w.e.f. 1st November 1997 and 1st April 2006 have not been given effect in clause 32(5) of the Pension Regulations by IFCI. All these actions and inactions of IFCI are contrary to the established procedures and protections ensured under the said

IFCI Repeal Act, 1993 of Parliament.

Further, IFCI acknowledged under RTI that although the employees have been drawing revised pay since 1997, the Family Pension for 64 dependents upto 31st October 2007 and thereafter continues to be paid based on pre-revised pay of 1993-97 period which is absurd by any reckoning. The action taken by IFCI is detrimental to the welfare of pensioners / dependents receiving a paltry Family Pension in highly inflationary economic conditions and high cost of living in 2025 as against 1993 level. How can we expect such a shabby treatment to its pensioners from a Government Company like that of IFCI Ltd.

IFCI has been a constant violator of Clause 28 of its own Memorandum of Association framed in 1993, which explicitly mandates the welfare of its Employees, Ex-employees and their dependents. IFCI also disregards Clause 6.4 of its Conduct Rules, which obliges the Institution to adhere to the prevailing laws, Rules and Regulations in letter and spirit in the matter compliance of Pension Regulations prevalent in regulated environments is an exception found to be on record.

IFCI's competitors like RBI and IDBI revised family pension from 15% to 30% many years ago, but IFCI continues to pay a

paltry family pension of just 15% till date. Not only that, keeping in view sky-rocketing inflation and to give some relief to its pensioners as well, RBI also updated pension and family pension by 18% from April, 2019 onwards; but IFCI continues to shrug off its responsibility and obligation towards its pensioners and thus cheating on us. It has funds to revise pay scales and allowances for its employees at par with RBI / IDBI, periodically every five years, but scornfully enough, their funds go dry when pensioners' matter crops up. As of July 2023, amongst all the retired employees of IFCI, there are only 824 pensioners (628 Pensioners plus 196 Family Pensioners), and it implies that IFCI causes monetary loss to 824 pensioners every month ? Apart from revising pay scales and allowances, IFCI has also sanctioned many perks and facilities for its employees at par with RBI & IDBI, but when the matter of giving genuine share of monetary reliefs / benefits to its pensioners comes, it disdainfully frowns at the pensioners ?

It is high time that the Members of Parliament, the Govt of India as main stakeholder and the Board of Directors of IFCI Ltd. need to consider the above abnormalities and arbitrary actions of IFCI on humanitarian, social and regulatory set up for upholding the rule

R D Bhardwaj

of law laid down by the Parliament by directing IFCI to provide immediate relief to rescue the pensioners and dependent family members of the deceased employees to prevent IFCI implementing the anti-employee policies, given the historical background of IFCI as under: The first All India Financial Institution created by Parliament vide Industrial Finance Corporation Act, 1948 and subsequently converted into a Company in the year 1993 under the Companies Act, 1956 and by virtue of the Industrial Finance Corporation (Transfer of Undertaking and Repeal) Act, 1993, more particularly by operation of Section 4 the entire 'undertaking' stood transferred to the IFCI Ltd., (the Company) and Parliament ensured protection of all interests of the officers and employees of the Corporation in terms of Sec. 8 of the said Repeal Act, 1993 mandating that the IFCI Ltd., ought not to discriminate anything in any manner the benefits and procedural compliances including and not limited to salaries, pension, gratuity, wage revisions etc. followed by adopting the same available in RBI and IDBI.

(Source: IFCI Pensioners' Group)

ਹੁ ਸ਼ਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁੰਗੜਾ) ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਡਾ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰੋਤਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀ ਰੈਬੀਜ਼ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪਹਿਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੇਬੀਜ਼ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਗੁਰਮੇਲ ਭੱਟੀ ਜੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਇਆ

ਬੰਗਾ 23 ਜੁਲਾਈ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲੂ) ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਗੁਰਮੇਲ ਭੱਟੀ ਜੀ ਦੀ ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਮੰਚਾਲੀ ਵਿਖੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਨੇ ਵਿਰਾਗ ਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਗੁਰਮੇਲ ਭੱਟੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰਮਿਪੁਰੀ ਜੀ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਉਹ ਪਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਨ੍ਹੇ ਜਾਣਿਆ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਦਾ ਚਿਰਾਗ ਬੁੱਝ ਗਿਆ ਉਥੇ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਇਮ ਦੇ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਸੀ ਬਾਮਸੇਫ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਪਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸਣਾ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਸ਼ੁੱਧ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੰਗਾ ਜੇਨ ਇੰਚਾਰਜ (ਨਵਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੇ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦਲੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਇੰਜ ਨਸਵੰਤ ਰਾਏ ਦਫ਼ਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ, ਹਰਬਲਾਸ ਬਸਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਬੰਗਾ

ਹਲਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਪਾਲ ਰਣੈਡਾ , ਚਰਨਜੀਤ ਮੰਚਾਲੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਬੰਗਾ, ਜੈ ਪਾਲ ਸੁੰਡਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਧਰਮ ਪਾਲ ਤਲਵੰਡੀ ਬਸਪਾ ਆਗੂ, ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂ ਮਲਕੀਤ ਮੰਚਾਲੀ, ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੱਲੀ ਜ਼ਿੰਕੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂ, ਸਤਨਾਮ ਰਣੈਡਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਬਹਿਰਾਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਬਹਿਰਾਮ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗੋਰਾ ਸਾਬਕਾ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਮੰਚਾਲੀ, ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜੰਡਾਲੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਗਰੀਨ ਹੱਟ ਵਿਰੋਧੀ ਜਮਹੂਰੀ ਫਰੰਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਏ.ਕੇ.ਮਲੇਰੀ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਅਤੇ ਯਸ਼ਪਾਲ ਨੇ ਪਟਿਆਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਹਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ

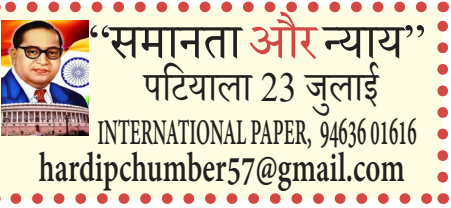
ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਭਾਰਤ ਮਾਲਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕਬਜ਼ਾਉਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਰੰਟ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਬਰ ਹੱਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੂਹ ਜਨਤਕ ਜਮਹੂਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ *

ਪੁਲਿਸ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨੀਆਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। * ਭਾਰਤ ਮਾਲਾ, ਕਥਿਤ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਰਗੇ ਗ਼ੈਰਉਪਜਾਊ ਅਤੇ ਉਜਾੜੂ ਪਾਊ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। * ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੈ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਕੱਟਣ ਦੇ 0, 3, 7 ਅਤੇ 28 ਵੇਂ ਦਿਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਲਾਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਐਂਟੀ-ਰੈਬੀਜ਼ ਟੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਂਟੀ-ਰੈਬੀਜ਼ ਸੀਰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਜਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

बाबा साहेब कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

कल के लेख, 'मुक्ती का मार्ग क्या है? का का आगे का भाग क्या आपको हिन्दू धर्म में कोई स्वतंत्रता है?

अछूतों का संगठन और धर्म परिवर्तन वर्तमान में हो रहे अस्पृश्यता हटाओ आन्दोलन की इसलिए निंदा की जा रही है क्योंकि अछूत वर्ग में अनेक जातियां एक दूसरे से आपसी व्यवहार में जातिय दोषों में लिप्त ही नहीं वे अस्पृश्यता भी बरतते हैं। महार तथा मांग मिलकर भोजन नहीं करते। इन दोनों जातियों के लोग कूड़े कबाड़ हटाने तथा झाड़ु लगाने वालों को नहीं छूते और उनसे अस्पृश्यता बरतते हैं। इन लोगों का सवर्ण हिन्दुओं से अस्पृश्यता न बरतने की मांग करने का क्या अधिकार है। जबकि वे स्वयं अस्पृश्यता व जातिवाद बरत रहे हैं? यह प्रश्न हमेशा उठाया जाता है। अछूतों को उपदेश दिया जाता है कि वे पहले आपस की अस्पृश्यता को दूर कर समाधान के लिए आएँ। हमें इस तर्क की सत्यता को स्वीकार करना पड़ता है। परन्तु इसमें लगाया आरोप गलत है। इस तथ्य से इनकार नहीं किया जा सकता

कि अछूतों में सम्मिलित जातियां वर्गवाद तथा अस्पृश्यता में लिप्त हैं। परन्तु उन पर लगाया यह आरोप कि वे इस जुर्म के किसी प्रकार से अपराधी हैं सर्वथा गलत है। जातिवाद तथा अस्पृश्यता का आरम्भ अछूतों से नहीं वरन सर्वगण हिन्दुओं से हुआ है। जातिवाद तथा अस्पृश्यता के नियम निर्धारण का पाठ पढ़ाया तथा इसका प्रयोग भी सवर्ण हिन्दुओं ने ही किया।

अगर यह सत्य है तो इस जातिवाद व अस्पृश्यता का दायित्व सवर्ण हिन्दुओं पर ही है, न कि अछूतों पर। अगर यह पाठ गलत है तो इस झूठ के दोष का दायित्व उपदेश का है जिसने यह पाठ पढ़ाया न कि उसका जिसने इसे स्मरण किया। यद्यपि यह उत्तर सही लगता है मैं इससे संतुष्ट नहीं हूँ। यद्यपि जातिवाद तथा अस्पृश्यता जिस की जड़ें हमारे बीच भी हैं के कारणों के लिए हम उत्तरदायी नहीं हैं तो क्या इस प्रथा की भर्त्सना न करना और जैसे यह चल रही है, यथावत बने रहने देना उचित है? यद्यपि जातिवाद व अस्पृश्यता के घुसने में दायित्व हमारा नहीं है यह तो हमारा दायित्व है कि इसे जड़ से समाप्त किया जाए। और मैं प्रसन्न हूँ कि यह जिम्मेवारी हमने स्वीकार कर ली है। मुझे विश्वास है कि महार जाति में कोई ऐसा नेता नहीं है जो इस कुरीति का समर्थक हो। अगर इस बारे में कोई तुलना करनी है तो नेताओं में करनी होगी। यदि हम महार जाति के शिक्षितों और ब्राह्मणों के ब्राह्मणों में तुलना करें तो हमें यह मानना पड़ेगा कि अछूतों के शिक्षित वर्ग, जातियों के उन्मूलन के बारे में ज्यादा उत्सुक हैं। यह तथ्य स्वेच्छा से किए कार्यों से भी सिद्ध होता है। महारों में केवल शिक्षित ही नहीं यहां तक कि अशिक्षित व अनपढ़ महार भी जाति उन्मूलन आन्दोलन के नेतृत्व में अगुवाई करने को आतुर हैं। यह भी सिद्ध किया जा सकता है कि आज के दिन महार समुदाय में एक भी ऐसा नहीं है जो महार तथा मांग के अंतर्जातीय भोज का विरोध करे। मुझे बहुत संतोष का अनुभव हो रहा है, कि आपने जाति उन्मूलन की आवश्यकता के 'यथार्थ' को स्वीकार किया है तथा इसके लिए मैं आप सबको हार्दिक बधाई देता हूँ। क्या आप ने कभी सोचा है कि अछूतों में जातिवाद तथा अस्पृश्यता उन्मूलन के प्रयासों को सफल कैसे बनाया जा सकता है? केवल छुटपुट अंतर्जातीय भोजों व अंतर्जातीय विवाहों से जाति उन्मूलन लक्ष्य प्राप्त नहीं हो सकता। जाति मस्तिष्क की मनोदशा है, यह मस्तिष्क का रोग है। हम

जातिवाद का पालन करते हैं तथा अस्पृश्यता को व्यवहार में लाते हैं क्योंकि हिन्दू धर्म हमें ऐसा करने को कहता है तथा हम हिन्दू धर्म के बीच रहते हैं। एक कड़वी वस्तु को मीठा बनाया जा सकता है। नमकीन तथा कड़वे स्वाद वाली वस्तुओं का स्वाद बदला जा सकता है। परन्तु विष से अमृत नहीं बनाया जा सकता। हिन्दुत्व में रहते जातिवाद के उन्मूलन की बात करना विष को अमृत में बदलने के समान है।

संक्षेप में, जब तक हम हिन्दू धर्म के अनुयायी हैं और वह धर्म एक मनुष्य से गंदगी के जैसा व्यवहार करने की सीख देता है, भेदभावपूर्ण बोध हमारे मस्तिष्क में गहरा पैठा है। इसे गिराया नहीं जा सकता। अछूतों में आपसी अस्पृश्यता तथा जाति उन्मूलन के लिए धर्म परिवर्तन ही विष कम करने की उपयुक्त दवा है।

नाम परिवर्तन तथा धर्म परिवर्तन

अभी तक मैंने धर्म परिवर्तन के पक्ष में विचार रखे। मैं आशान्वित हूँ कि यह विश्लेषण आपके लिए विचारोत्तजक होगा। वे जो इस चर्चा से डरते उनकी खातिर मैं सामान्य भाषा और सामान्य विचार का प्रयोग करूंगा। धर्म परिवर्तन में ऐसा नवीन क्या है? वास्तविकता के धरातल पर सवर्ण हिन्दू के साथ आपके सामाजिक संबंध किस प्रकार के हैं? आप सवर्ण हिन्दुओं से उतने ही अलग हैं, जितने मुस्लिम और इसाई हैं। क्योंकि हिन्दू अंतर्जातीय भोज या शादी की पार्टियों में मुस्लिमों और इसाईयों के यहां नहीं जाते, उनका ऐसा ही संबंध आपके साथ है। आपका समाज तथा हिन्दुओं का समाज दो भिन्न-भिन्न गुट हैं। धर्म परिवर्तन से किसी भी समाज को यह नहीं लगेगा कि उनका समाज बंट गया। आप हिन्दुओं से उतने ही अलग रहेंगे जितने आज हैं। इस धर्म परिवर्तन के कारण कुछ नया नहीं होगा। अगर यह सत्य है तो मैं यह समझने में असमर्थ हूँ कि कुछ लोग धर्म परिवर्तन के नाम से क्यों डरे हुए हैं? यद्यपि आप धर्म परिवर्तन के महत्व को नहीं समझ पा रहे हैं पिफर भी आप नाम बदलने के महत्व को अवश्य समझ गये हैं। अगर आप में से किसी से भी उसकी जाति पूछें तो वह उत्तर देता है चोखामेला, हरिजन इत्यादि, परन्तु वह यह नहीं कहता कि वह महार है। कोई भी कुछ शर्तें पूरी किये बगैर अपना नाम नहीं बदल सकता। ऐसे नाम परिवर्तन के पीछे सीधा सा कारण है। एक अनजान आदमी छूत तथा अछूत का अन्तर नहीं समझ सकता और जब तक एक हिन्दू को तुम्हारी जाति की जानकारी नहीं मिलती और वह आश्चस्त नहीं हो जाता कि तुम अछूत हो, वह तुम्हारे से घृणा नहीं कर सकता। सवर्ण हिन्दू तथा अछूत जब तक वे एक दूसरे की जाति

से अनजान हैं एक दूसरे से यात्रा के दौरान बहुत अच्छा व्यवहार करते हैं, वे एक दूसरे से पान, बीड़ी, सिगरेट, फल आदि का अदान प्रदान भी करते हैं। परन्तु जैसे ही हिन्दू को पता चलता है कि वह एक अछूत से बात कर रहा है तो उसके दिमाग में घृणा के कीटाणु अंकुरित होने लगते हैं। वह विचार करता है कि उसे धोखा दिया गया है। वह क्रोधित होता है और अन्त में वह अस्थायी मित्रता गालियों तथा झगड़े से समाप्त होती है। मुझे विश्वास है कि आप को ऐसे अनुभव हुए हैं। आपको अवश्य मालूम है कि ऐसा क्यों होता है? तुम्हारी जातियों के नाम उन्हें इतने मलिन लगते हैं कि उन शब्दों की ध्वनि से ही सवर्ण हिन्दू को उल्टी होने जैसा अनुभव होता है। इसलिए, अपने आप को महार न कह चोखामेला बोल कर आप लोगों को धोखे में रखना चाहते हो। लेकिन आपको मालूम है कि लोग भुलावे में नहीं आते। चाहे आप अपने को चोखामेला कहो या हरिजन लोग समझ लेते हैं। कि आप कौन हो। अपने कृत्यों से आपने नाम परिवर्तन की आवश्यकताओं को सिद्ध कर दिया है तो मैं आपसे पूछना चाहूंगा कि अगर आप नाम बदलने को आवश्यक समझते हैं तो धर्म परिवर्तन में कोई आपत्ति क्यों? धर्म परिवर्तन भी नाम परिवर्तन की तरह ही है। धर्म परिवर्तन के साथ नाम परिवर्तन आपको अधिक लाभप्रद रहेगा। अपने आपको एक मुस्लिम एक इसाई, एक बौद्ध या एक सिक्ख कहना केवल धर्म परिवर्तन ही नहीं, नाम परिवर्तन भी है। यह परिवर्तन एक वास्तविक परिवर्तन है। इस नाम के साथ गंदगी नहीं लगी, यह एक सशक्त परिवर्तन है। कोई इसके उद्गम की तलाश नहीं करेगा। नाम बदलकर चोखामेला, हरिजन इत्यादि का कोई अर्थ नहीं है। क्योंकि इसमें असली नाम के साथ जुड़े तिरस्कार तथा घृणा दूसरे नाम के साथ स्थानांतरित हो जाते हैं। जब तक आप हिन्दू धर्म में रहोगे आप को नाम बदलने ही पड़ेंगे। अपने आप को हिन्दू कहना पर्याप्त नहीं है। कोई भी स्वीकार नहीं करता कि कोई हिन्दू भी होता है। ऐसे ही अपने आप को केवल महार कहने से भी काम नहीं चलेगा। जैसे ही आप नाम उच्चारण करोगे कोई तुम्हारे पास भी नहीं आएगा। आज एक नाम बदलने, कल दूसरा नाम और इस प्रकार एक घड़ी के पेंडुलम / लोलक की स्थिति में बने रहने की बजाय मैं आप से कहता हूँ कि आप स्थाई तौर पर अपना धर्म परिवर्तित कर अपना नाम भी क्यों न परिवर्तन कर लें।

लेख का शेष भाग कल....

कल के लेख, 'हिंदू समाज की आधार - शिला, का आगे का भाग

बंबई की रिपोर्टों में जाति से दुर्भावना से बहिष्कार के लिए हर्जाने के दावे की एक घटना का उल्लेख है। हिंदू कानून जिसे जातिच्युत कहता है और जाति से निष्कासन, जैसा कि पहले हम लोगों में प्रचलित था, ये दोनों दंड प्रकृति और प्रभाव की दृष्टि से एक-दूसरे के समान तो हैं, लेकिन विशिष्ट परिस्थिति में इनमें अंतर है। हमारे यहां की तरह हिंदुओं में अपराध को ध्यान में रखते हुए कहीं दंड कम है और कहीं अधिक है, जैसा कि दायभाग के मामले में है। हमारे सामने 1814 में बंगाल की सदर दीवानी अदालत का एक केस है। जब इस केस के बारे में सरकारी पंडितों से राय ली गई, तब उन्होंने ऐसे मामलों में जिसमें किसी व्यक्ति को आंशिक और अस्थायी रूप में जाति से पदावनत कर दिया जाता है और उन मामलों में जिनमें बाद में जाति ही छिन जाती है, भेद निर्धारित किया। उनका विचार था कि पहली यानी आंशिक पदावनति की स्थिति में जब अपराध का प्रायश्चित्त कर लिया जाता है तो उत्तराधिकार की बाधा दूर

हो जाती है, लेकिन दूसरी स्थिति में जहां पदावनति सदा के लिए होती है, तब भले ही अपराध का पाप प्रायश्चित्त से दूर हो जाए, पर उत्तराधिकार की बाधा बनी रहती है, क्योंकि जिस व्यक्ति को अंतिम रूप से जाति से बहिष्कृत कर दिया जाए, वह सदा सर्वदा के लिए बहिष्कृत (पतित) ही रहेगा। उल्लिखित केस में विचाराधीन पक्ष पर आरोप था कि उसने अनेक बार लंपटता और निर्लज्जता का आचरण किया, उसने बेशर्मी से मादक पेयों की लत पाल ली, उसने सर्वाधिक नीच और सर्वाधिक कुख्यात चरित्र के लोगों के साथ कुसंगति और खान-पान किया, उसने अलग-अलग समय पर कई व्यक्तियों के साथ मनमाने ढंग से मार-पीट कर उन्हें आहत किया, उसने खुले आम मुस्लिम महिला के साथ सहवास किया और उसने अपनी माता के, जिसने उसे गोद लिया था, निवास स्थान को न केवल आग लगा दी, बल्कि उससे पूर्व अन्य उपायों से उसे एक से अधिक बार बर्बाद करने का भी प्रयास किया। पंडितों ने कहा, शियन्नाथ के विरुध जो अपराध सिद्ध हो चुके हैं, उन सब में से केवल एक यानी उसने मुस्लिम महिला के साथ जो सहवास किया, ऐसा अपराध है जो उसे दंड का पात्र बनाता है

हिंदू समाज की आधार - शिला

श्रृंखलावार भाग नंबर 05

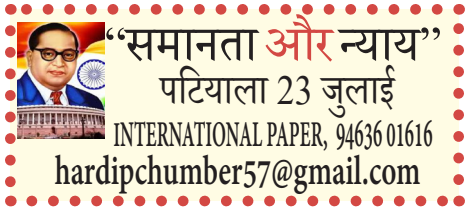
कि उसे सदा-सर्वदा के लिए अपनी जाति से बहिष्कृत कर दिया जाए। और यह थी अदालत की राय। सबसे पहली बात तो यह है कि पदावनत करने की शक्ति संबंधित जाति की पंचायत के पास होती है। यदि उनकी सजा को चुपचाप स्वीकार न किया जाए तो सम्राट के न्यायालय में अपील की जा सकती है। यहां इस केस में दायभाग के दावे का सवाल उठा और यह पता चला कि पंचायत अनेक मामलों में अपनी शक्ति का प्रयोग कर दोषी व्यक्ति को सेंसर कर सकती है, जिनमें कानून कुछ भी नहीं कर सकता। अपराधी को दंड केवल उन अपराधों के लिए दिया जा सकता है, जो उसने अपनी वर्तमान अवस्था में किए हों और जहां अपराध घटिया हो तो उसके दंड का औचित्य तभी होगा, जब वह बार-बार किया जाए। पदावनति बहिष्कार के अन्य कारणों से इस दृष्टि से भिन्न है कि उसका प्रभाव उसके पुत्र पर पड़ता है, जो अपने पिता द्वारा अपराध करने के बाद पैदा होता है। यदि उसका जन्म पहले हुआ हो तो वह दायभाग का अधिकारी बना रहेगा और वह दायभाग अपने पिता के निधन के बाद प्राप्त करता है। बहिष्कार के हर अन्य मामले में पुत्र, यदि वस्तुतः अपने पिता

बाबा साहेब कहते हैं

“चर्च हमारा है, लेकिन रथ हमारी गलियों में क्यों नहीं आता?” — जब दलित ईसाइयों ने उठाई आवाज़, तो बिशप ने भी कर दिया बगावत!

दलित ईसाइयों का आरोप—रथ उनके मोहल्ले में नहीं लाया जाता, सदस्यता से वंचित कर रखा जाता है, बिशप ने जताया विरोध

तमिलनाडु/तिरुची: थुरैयूर के पास स्थित कोट्टापलयम गांव के दलित ईसाइयों ने सोमवार को तिरुची कलेक्ट्रेट के पास भूख हड़ताल शुरू की। उन्होंने आरोप लगाया कि सदी पुराने सेंट मैरी मैग्डलीन चर्च के चल रहे वार्षिक उत्सव से उन्हें जानबूझकर बाहर रखा गया है और लगातार जातिगत भेदभाव का शिकार होना पड़ रहा है।

यह उत्सव 14 जुलाई से शुरू हुआ है और यह चर्च रोमन कैथोलिक डायोसीज़ ऑफ कुंभकोणम के अंतर्गत आता है। प्रदर्शनकारियों का कहना है कि उन्हें दशकों से उत्सव की योजनाओं में शामिल नहीं किया गया, चर्च की समिति में जगह नहीं दी गई और उनके इलाके में रथ यात्रा नहीं ले जाई जाती।

“दान दो, लेकिन सवाल मत पूछो”

लंबे समय से चर्च से जुड़े जे. डॉस प्रकाश ने कहा,

“हमसे चर्च की तरह-तरह की सदस्यता नहीं ली जाती, जैसा दूसरों से लिया जाता है। इसके बजाय हमें केवल ‘दान’ देने को कहा जाता है। इसका मकसद हमें आवाज़ उठाने से रोकना है।”

बिशप का प्रतीक विरोध

द न्यू इंडियन एक्सप्रेस की रिपोर्ट के अनुसार, चर्च के बिशप जीवनानंदम अमलानाथन ने बताया कि वे मंगलवार को होने वाली रथ यात्रा में हिस्सा नहीं लेंगे। उन्होंने कहा, “पारिश में जारी जातिगत भेदभाव चिंताजनक है। प्रभावशाली जातियों के ईसाई दलित ईसाइयों को बराबरी का हक देने को तैयार नहीं हैं।” हालांकि, उन्होंने यह भी कहा कि चर्च की ओर से

किसी के साथ भेदभाव नहीं किया गया है।

“हमारी गलियों में नहीं आता एक भी रथ”

प्रदर्शनकारियों ने बताया कि उत्सव के दौरान कुल सात रथ निकाले जाते हैं, लेकिन एक भी रथ दलित बस्तियों की गलियों में नहीं आता। एक प्रदर्शनकारी ने कहा, “6 जुलाई को हुई उत्सव योजना बैठक में हमें जातिसूचक गालियां दी गईं और धमकाया गया कि हम हस्तक्षेप न करें।”

पैरिशनर राज नोबिली ने कहा, “सदस्यता देने के बाद ही हमें सवाल पूछने का अधिकार मिलता है। इसलिए हमसे सदस्यता नहीं ली जाती। प्रशासन को कम से कम यह सुनिश्चित करना चाहिए कि एक रथ हमारी

गली में भी आए।”

“संविधान का उल्लंघन”

मानवाधिकार वकील जो केनेडी, जो प्रदर्शन में शामिल थे, ने कहा, “यह भारत के संविधान में दिए गए समानता के अधिकार का उल्लंघन है। चर्च को अपने अंदर फैले जातिवाद की दीवार को तोड़ना होगा।”

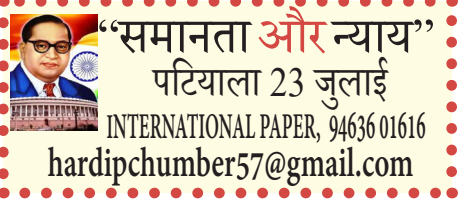
प्रदर्शनकारियों ने जिला राजस्व अधिकारी (DRO) को ज्ञापन सौंपा और चर्च के पादरी व अन्य लोगों के खिलाफ कानूनी कार्रवाई की मांग की, जिन्होंने कथित तौर पर जातिवादी टिप्पणी की और धमकी दी।

प्रमुख मांगें:

सभी धार्मिक और उत्सव गतिविधियों में समान अधिकार समावेशी पैरिश परिषद का गठन जातिगत भेदभाव पर कानूनी कार्रवाई राजस्व विभाग के सूत्रों के अनुसार, संबंधित अधिकारियों को मामले की जांच के निर्देश दिए गए हैं।

MP छतरपुर पुलिस पर आदिवासी युवकों के प्राइवेट पार्ट में मिर्च डालकर यातना देने का आरोप, तीन पुलिसकर्मी सस्पेंड

पुलिस अधीक्षक आगम जैन ने नौगांव थाने के एसआई शिव दयाल वाल्मीकि, प्रधान आरक्षक राम जाट और आरक्षक अरविंद शर्मा को तत्काल प्रभाव से निलंबित कर दिया है।

भोपाल। मध्य प्रदेश के छतरपुर जिले में नौगांव थाना पुलिस की बर्बरता का एक सनसनीखेज मामला सामने आया है। चोरी के शक में आदिवासी समाज के चार युवकों को हिरासत में लेकर न सिर्फ बेरहमी से पीटा गया, बल्कि उनके गुप्तांग में मिर्च पाउडर डालकर अमानवीय यातनाएं दी गईं। घटना के विरोध में भीम आर्मी के कार्यकर्ताओं ने शनिवार शाम छतरपुर पुलिस अधीक्षक कार्यालय का घेराव किया। मामले ने तूल पकड़ा तो तीन पुलिसकर्मियों को निलंबित कर दिया गया।

इधर कांग्रेस नेता दिग्विजय सिंह और नेता प्रतिपक्ष उमंग सिंधार ने पीड़ितों से फोन पर बात कर न्याय का भरोसा दिलाया है।

क्या है पूरा मामला?

नौगांव थाना क्षेत्र के ग्राम धर्मपुरा निवासी प्रताप आदिवासी ने मीडिया से बात करते हुए बताया कि 15 जुलाई की शाम करीब साढ़े सात बजे वह अपने साथी श्रीराम, रितु, मीरा और बालंदी आदिवासी के साथ

शिकारपुरा रोड की ओर गए थे। इसी दौरान नौगांव पुलिस ने उन्हें पकड़कर थाने ले गई।

प्रताप के अनुसार, पुलिस ने 15 जुलाई की रात 10:30 बजे उन्हें पूछताछ के बाद छोड़ दिया। मगर 16 जुलाई को फिर थाने बुलाकर रात 11 बजे तक बैठाया गया। 17 जुलाई को दिन में 12 बजे दोबारा हिरासत में लेकर ट्रांसफार्मर से तेल चोरी के शक में चारों युवकों को बेरहमी से पीटा गया। इतना ही नहीं, युवकों के अनुसार पुलिस ने उनके गुप्तांगों में मिर्च पाउडर डालकर बर्बरता की हदें पार कर दीं। इसके बाद उन्हें बिना किसी केस के थाने से भगा दिया गया। पीड़ितों की हालत बिगड़ने पर मामला सामने आया।

भीम आर्मी ने किया पुलिस अधीक्षक कार्यालय का

घेराव

भीम आर्मी के कार्यकर्ताओं ने शनिवार देर शाम पीड़ितों को साथ लेकर पुलिस अधीक्षक आगम जैन के कार्यालय का घेराव किया। कार्यकर्ताओं का कहना था कि आदिवासी समाज के युवकों के साथ जानवरों जैसा व्यवहार किया गया है, जिसे बदार्शित नहीं किया जाएगा।

तीन पुलिसकर्मी निलंबित, जांच शुरू

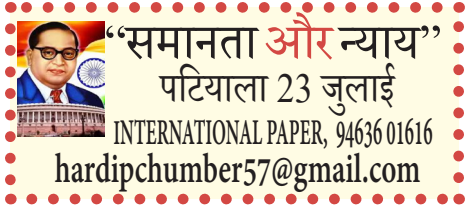
मामले में त्वरित कार्रवाई करते हुए पुलिस अधीक्षक आगम जैन ने नौगांव थाने के एसआई शिव दयाल वाल्मीकि, प्रधान आरक्षक राम जाट और आरक्षक अरविंद शर्मा को तत्काल प्रभाव से निलंबित कर दिया है। थाना प्रभारी सतीश सिंह ने सफाई देते हुए कहा कि

चोरी के संदेह में कुछ लोगों से पूछताछ की गई थी, लेकिन किसी तरह की मारपीट या अमानवीय व्यवहार नहीं किया गया। हालांकि पीड़ितों और प्रत्यक्षदर्शियों के आरोपों के बाद पुलिस की भूमिका संदेह के घेरे में है।

दिग्विजय सिंह और उमंग सिंधार ने कार्रवाई की मांग की

घटना की जानकारी मिलते ही कांग्रेस के वरिष्ठ नेता और राज्यसभा सांसद दिग्विजय सिंह ने पीड़ित युवकों से फोन पर बात की और न्याय दिलाने का आश्वासन दिया। साथ ही उन्होंने प्रदेश सरकार पर हमला बोलते हुए कहा कि आदिवासी और कमजोर वर्ग के साथ लगातार अत्याचार हो रहे हैं, और प्रशासन मूकदर्शक बना हुआ है। नेता प्रतिपक्ष उमंग सिंधार ने भी मामले को गंभीर बताते हुए दोषियों पर कड़ी कार्रवाई की मांग की है। उन्होंने कहा कि मध्य प्रदेश में पुलिस बेलगाम होती जा रही है और आदिवासी समाज को लगातार निशाना बनाया जा रहा है।

अगले हफ्ते होगी तीखी बहस, ऑपरेशन सिंदर और पहलगाम हमले पर गरमाएगा संसद में माहौल

: संसद में अगले सप्ताह पहलगाम आतंकी हमले और ऑपरेशन सिंदूर पर चर्चा होने की संभावना है। लोकसभा और राज्यसभा दोनों सदनों में इस मुद्दे पर 16-16 घंटे की चर्चा होने की उम्मीद है। सरकार ने 21 जुलाई को कार्य मंत्रणा समिति (बीएसी) की बैठक में लोकसभा में इस मुद्दे पर 16 घंटे की चर्चा के लिए सहमति व्यक्त की थी और बुधवार को राज्यसभा की बीएसी की बैठक में भी ऐसा ही निर्णय लिया गया।

विपक्ष ने इस बात पर जोर दिया है कि प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदी चर्चा के दौरान सदन में रहें और इस मुद्दे पर बोलें। सूत्रों ने कहा कि अगर कोई

व्यवधान नहीं हुआ तो लोकसभा में 28 जुलाई को और राज्यसभा में एक दिन बाद चर्चा शुरू होगी। सोमवार को मानसून सत्र शुरू होने के बाद से, कई मुद्दों, खासकर बिहार में मतदाता सूची के विशेष गहन पुनरीक्षण (एसआईआर) के मुद्दे पर विपक्षी दलों के सदस्यों ने प्रदर्शन किया है, जिसके कारण दोनों सदनों की कार्यवाही बाधित रही।

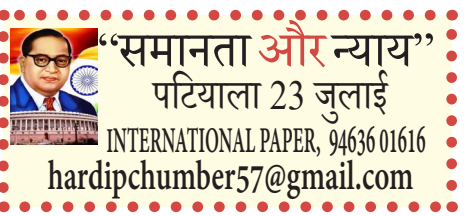
विपक्ष ने सरकार पर ऑपरेशन सिंदूर और 22 अप्रैल के पहलगाम हमले पर चर्चा को प्राथमिकता नहीं देने का आरोप लगाया। सूत्रों के अनुसार, सरकार ने चर्चा पर प्रधानमंत्री के जवाब की विपक्ष की मांग पर कोई आश्वासन नहीं दिया है, लेकिन अगले सप्ताह संसद में चर्चा कराने के

अपने प्रस्ताव के संबंध में कहा है कि मोदी अपनी चार दिवसीय विदेश यात्रा से तब तक वापस आ जाएंगे। प्रधानमंत्री मोदी बुधवार को ब्रिटेन एवं मालदीव की विदेश यात्रा पर रवाना हुए।

एक वरिष्ठ भाजपा नेता ने कहा कि पहलगाम आतंकवादी हमले में 26 नागरिकों की हत्या के बाद भारत द्वारा ऑपरेशन सिंदूर के तहत की गई जवाबी कार्रवाई के बाद पाकिस्तान के साथ हुए संघर्ष पर होने वाली चर्चा न केवल राष्ट्रीय स्तर पर प्रभावी होगी, बल्कि वैश्विक समुदाय भी इस पर ध्यान देगा। भाजपा नेता ने कहा, “प्रधानमंत्री इस अवसर का इस्तेमाल आतंकवादी हमले पर अपनी सरकार की कड़ी प्रतिक्रिया और कई मुद्दों पर अपने रुख को व्यक्त करने के लिए कर

सकते हैं।” उन्होंने यह भी कहा कि मोदी बोलेंगे या नहीं, इस पर अभी अंतिम फैसला नहीं हुआ है। उच्च सदन की बीएसी की बैठक में शामिल हुए राज्यसभा में कांग्रेस के उपनेता प्रमोद तिवारी ने दावा किया, “हमने मांग की है कि प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदी चर्चा के दौरान मौजूद रहें, और सरकार ने हमें इसका आश्वासन दिया है।” सोमवार को जगदीप धनखड़ के उप राष्ट्रपति पद से इस्तीफा देने के बाद यह बीएसी की पहली बैठक थी। इससे पहले, उन्होंने सदन के एजेंडे को अंतिम रूप देने के लिए लगातार दो बैठकों की अध्यक्षता की थी। उपराष्ट्रपति राज्यसभा के पदेन सभापति होते हैं।

पुडुचेरी में लाइसेंस घोटाले पर कांग्रेस का हमला, आईएमएफएल में मिलावट पर की न्यायिक जांच की मांग

कांग्रेस की पुडुचेरी इकाई ने बुधवार को आरोप लगाया कि इस केंद्रशासित प्रदेश में भारत निर्मित विदेशी शराब (आईएमएफएल) के लाइसेंस देने के लिए करोड़ों रुपये की रिश्तत ली गई है।

पूर्व मुख्यमंत्री और कांग्रेस के वरिष्ठ नेता वी नारायणसामी ने यह भी कहा कि इस मामले की न्यायिक जांच होनी चाहिए। उनके द्वारा यहां लगाए गए आरोप पर फिलहाल पुडुचेरी

सरकार की तरफ से कोई प्रतिक्रिया नहीं आई है।

नारायणसामी ने संवाददाताओं से कहा, “मुख्यमंत्री एन रंगासामी के नेतृत्व में कैबिनेट ने छह आईएमएफएल लाइसेंस को मंजूरी दी थी। विधानसभा में भाजपा के एक मौजूदा विधायक ने कहा है कि उन छह लाइसेंस के लिए 10-10 करोड़ रुपये उच्च अधिकारियों को दिए गए थे। यह बात विधानसभा में रिकॉर्ड में दर्ज है।”

उन्होंने कहा कि कांग्रेस की पुडुचेरी इकाई ने

उपराज्यपाल के कैलाशनाथन से मुलाकात कर मांग की थी कि पानी की खपत करने वाले उद्योगों को लाइसेंस नहीं दिए जाने चाहिए। पूर्व मुख्यमंत्री ने दावा किया, “सत्ता में बैठे लोगों को प्रत्येक लाइसेंस के लिए 15 करोड़ रुपये से अधिक दिया गया है। हम इसकी सीबीआई जांच चाहते हैं, लेकिन उपराज्यपाल हमारे अनुरोध पर ध्यान नहीं दे रहे हैं।” उन्होंने आरोप लगाया कि पुडुचेरी का लोक निर्माण विभाग भ्रष्टाचार का अड्डा

बन गया है। नारायणसामी ने दावा किया, “भ्रष्टाचार के मामले में भाजपा सरकार नंबर वन है।” उन्होंने कहा, “हम मांग करते हैं कि भारत की माननीय राष्ट्रपति निष्पक्ष न्यायिक जांच का आदेश दें। अन्यथा, हम पुडुचेरी में सरकार के खिलाफ लगातार आंदोलन करेंगे।”